

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/82/2016
Identifikačné číslo spisu:	7112011083
Dátum vydania rozhodnutia:	18.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Szabo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7112011083.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Szaba a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Štefana Micháliku v trestnej veci obvineného S. N. a spol., pre zločin lúpeže v spolupáchateľstve podľa § 20, § 188 ods. 1 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 18. januára 2017 v Bratislave dovolanie obvineného S. N. podané prostredníctvom obhajkyne JUDr. Ivety Rajtákovéj, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 11. februára 2016, sp. zn. 7 To 119/2015, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného S. N. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I rozsudkom z 19. októbra 2015, sp. zn. 5 T 78/2012 uznal obvineného S. N. (spolu s obvineným ml. J. Q.) za vinného zo zločinu lúpeže spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 20, § 188 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

v Košiciach na ul. Maurerovej, oproti ZŠ, na chodníku vedľa OC Modrák dňa 13. januára 2012 v čase okolo 21.30 hod. napadli J. U. a to tak, že ml. Q. ho udrel päťou do ucha, kričali naňho, aby im dal notebook, ktorý mal v taške prevesenej cez plece, lebo ináč bude zle a keď odmietol, zvalili ho na zem, dali mu tam dve facky a kopli do brucha. Následne mu z pleca stiahli tašku s notebookom zn. DELL č. 541608 a odišli s ním preč, čím mu spôsobili roztrhnutie blany bubienka pravého ucha s dobou práceneschopnosti 21 dní a odcudzením notebooku škodu vo výške 418,59 Eur.

Okresný súd obvinenému S. N. za to uložil podľa § 188 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 5, § 37 písm. h/, písm. m/, § 42 ods. 1 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) a pol roka so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil výrok o treste uložený obvinenému skorším rozsudkom Okresného súdu Košice II zo 16. apríla 2013, sp. zn. 3 T 127/2012, ktorým súd podľa § 44 Tr. zák. upustil od uloženia ďalšieho trestu podľa § 43, pretože tresty uložené rozsudkom Okresného súdu

Košice II z 24. októbra 2012, sp. zn. 3 T 65/2012 v trvaní 3 rokov a rozsudku Okresného súdu Košice II z 9. januára 2013, sp. zn. 4 T 93/2011 v trvaní 4 rokov pokladal na ochranu spoločnosti a nápravu páchatel'a za dostatočné, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd zaviazal obvineného (spolu s obvineným ml. J. Q.) nahradiť spoločne a nerozdielne škodu poškodenej J. U. vo výške 418,59 Eur.

Proti výrokom o vine a treste podal obvinený (ako aj spoluobvinený ml. J. Q.) odvolanie. Na podklade odvolaní Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 19. októbra 2015, sp. zn. 7 To 119/2015 zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. d/, písm. e/, ods. 3 Tr. por. napadnutý rozsudok vo výrokoch o trestoch a spôsoboch ich výkonu. Vo vzťahu k obvinenému S. N. rozhodol tak, že obvinenému uložil podľa § 188 ods. 2 Tr. zák., § 37 písm. h/, písm. m/ Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 5 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 a 1 (päť a pol) roka, na výkon ktorého obvineného zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. Zároveň podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výrok o treste uložený obvinenému skorším rozsudkom Okresného súdu Košice II z 9. januára 2013, sp. zn. 4 T 93/2011, ktorým mu bol podľa § 188 ods. 2 Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 4 rokov nepodmienečne so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. V ostatných častiach ostal rozsudok nezmenený.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 11. februára 2016, kedy vo veci rozhodol Krajský súd v Košiciach.

Odpis rozhodnutia krajského súdu prevzal obvinený 18. apríla 2016, jeho obhajkyňa 19. apríla 2016, prokurátor 15. apríla 2016 a poškodená 18. apríla 2016.

Proti rozhodnutiu podal obvinený sám, ako aj prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Ivety Rajtákovéj, 19. februára 2016, resp. 19. októbra 2016 dovolanie. Dovolanie oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. g/ Tr. por., že súd rozhodol v nezákonnom zložení, zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Obvinený primárne namietol nezákonnosť vykonaných dôkazov, na základe ktorých krajský súd ustálil jeho vinu. Odvolací súd považoval výpoveď obvineného z 15. februára 2012 za použiteľnú napriek tomu, že zápisnica o výsluchu obvineného neobsahuje záznam o snahe vyšetrovateľa upovedomiť spoluobvineného Q. o úkone. V inej výpovedi sa obvinený ku skutku nepriznal. Navyše je pochybnosť o spôsobilosti obvineného vypovedať, keďže je závislý od psychotropných látok a od zadržania bol bez možnosti ich požitia. Ďalej poukázal na nepoužiteľnosť dôkazu stotožnenia obvineného S. N. ako spolupáchatel'a pre nezákonnosť vykonanej rekognície, pri ktorej bol poškodeným opoznaný. Poškodený nebol vyzvaný na opísanie páchatel'a, ale boli mu vyšetrovateľom niekoľko mesiacov pred úkonom ukázané fotografie oboch obvinených, na základe ktorých vedel, ako vyzerajú. Pritom v deň spáchania skutku hliadke Policajného zboru povedal, že nevie opísať mladíka, ktorý k nemu v autobuse prišiel a pýtal si mobilný telefón, ani chlapcov, ktorí ho mali napadnúť. Súčasne bola rekognícia vykonaná predložením fotografií nie in natura, aj keď obvinený sa v čase úkonu nachádzal vo výkone väzby. Nakoľko je napadnutý rozsudok založený na nezákonných dôkazoch, dovolaciemu súdu navrhol, aby v súlade s ustanovením § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie § 2 ods. 12 Tr. por. v neprospech obvineného, zrušil napadnutý rozsudok a odvolaciemu súdu prikázal, aby postupom podľa § 321 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil rozsudok Okresného súdu Košice I v jeho odvolaní napadnutých výrokoch a postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. oslobodil obvineného spod obžaloby okresného prokurátora z dôvodov podľa § 285 písm. c/ Tr. por.

Dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ Tr. por. obvinený nešpecifikoval.

Samosudca súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania na vyjadrenie ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté. Možnosť vyjadriť sa využil prokurátor podaním došlým na súd prvého stupňa 31. októbra 2016 (č.l. 744).

Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I sa stotožnil s napadnutým rozsudkom a predchádzajúcim uznesením odvolacieho súdu, keďže rozhodnutia odvolacieho súdu akceptovali výhrady prokurátora prezentované v odvolaniach. Vo vzťahu k námietkam obvineného uviedol, že výpoveď obvineného z 15. februára 2012 a rekognícia neboli jedinými usvedčujúcimi dôkazmi. Ich výpočet sa nachádza v odvolaní prokurátora. Dovolaciemu súdu preto navrhol odmietnuť dovolanie podľa § 382 písm. d/ Tr. por. (správne má byť § 382 písm. c/ Tr. por. - pozn. dovolacieho súdu), keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Vyjadrenie prokurátora nebolo súdom prvého stupňa doručené obvinenému, jeho obhajkyni a poškodenej. Dovolací súd nedostatok odstránil zaslaním vyjadrenia dňa 2. januára 2017 obvinenému, jeho obhajkyni a poškodenej.

K vyjadreniu prokurátora sa prostredníctvom svojej obhajkyne vyjadril obvinený podaním doručeným najvyššiemu súdu 16. januára 2017. Vo vzťahu k stanovisku prokurátora uviedol, že úkony vykonávané orgánmi činným v trestnom konaní boli nezákonné, čo vyplýva aj z dvoch po sebe vydaných oslobodzujúcich rozsudkov prvostupňového súdu. V ďalšej časti podania stručne zopakoval obsah dovolania, pričom podľa jeho názoru zo spisu nevyplýva množstvo nepriamych dôkazov preukazujúcich vinu obvineného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pri predbežnom prieskume zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Dovolanie podal obvinený v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por. prostredníctvom obhajcu. Zároveň však zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Nedostatky napadnutého rozhodnutia obvinený uplatňoval v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch,

ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť úspešným dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

V danej trestnej veci ustálil okresný súd vinu obvineného na základe právneho názoru odvolacieho súdu, ktorý vychádzal z dokazovania vykonaného v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní. Jedným z dôkazov bola výpoveď obvineného z 15. februára 2012, ktorej nepoužiteľnosť obvinený namietol pre nedostatok kontradiktórnosti.

Zo spisu vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach, odbor kriminálnej polície, zo 14. januára 2012, ČVS: ORP-136/1-OVK-KE-2012 bolo začaté trestné stíhanie pre zločin lúpeže formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 188 ods. 1 Tr. zák. S. N. a ml. J. Q. bolo vznesené obvinenie uznesením z 31. januára 2012. Uznesenie o vznesení obvinenia si obvinený S. N. prevzal 14. februára 2012, t.j. v deň zadržania. Spoluobvinenému J. Q. bolo uznesenie o vznesení obvinenia doručené 23. marca 2012 po úspešnom predvedení príslušníkmi Policajného zboru a zároveň mu bol z dôvodu povinnej obhajoby ustanovený obhajca JUDr. Matúš Karas. Výsluch obvineného S. N. sa dňa 15. februára 2012 uskutočnil za prítomnosti vyšetrovateľa a ďalšej osoby prítomnej pri prečítaní a podpise zápisnice. Prítomnosť obhajcu obvineného nebola potrebná, nakoľko v čase výsluchu neboli dané dôvody povinnej obhajoby. Obvinený pritom výslovne uviedol, že si obhajcu nevolí a bude sa obhajovať sám. Podmienky povinnej obhajoby sa naplnili až rozhodnutím o vzatí obvineného do väzby zo 17. februára 2012. Nakoľko si obvinený obhajcu nezvolil, v tento istý deň mu súd ustanovil za obhajkyňu JUDr. Ivetu Rajtákovú, ktorá sa následne zúčastňovala úkonov trestného konania, resp. jej advokátsky koncipient. Iná situácia bola u spoluobvineného ml. J. Q., u ktorého z dôvodu veku vznikla povinná obhajoba podľa § 37 ods. 1 písm. d/ Tr. por. vznesením obvinenia a ktorému mal byť ustanovený obhajca ihneď po vznesení obvinenia, nie až po doručení uznesenia o vznesení obvinenia. V tejto súvislosti preto možno prisvedčiť námietke obvineného, že na úkon mal byť prizvaný aspoň obhajca spoluobvineného ml. J. Q.. Porušenie práva spoluobvineného však automaticky nezakladá nepoužiteľnosť dôkazu vo vzťahu k obvinenému, ktorého práva dotknuté neboli. Odlišný výklad by znamenal, že akýkoľvek dôkaz vykonaný napr. v prospech jedného obvineného by bol pre absenciu spoluobvineného nepoužiteľný.

Dovolací súd taktiež považoval za tendenčnú námietku obvineného o pochybnostiach spôsobilosti vypovedať pri výsluchu konanom 15. februára 2012 pre abstinenčné príznaky. V rozpore s tvrdeniami obvineného zo znaleckého posudku doc. MUDr. Ivana Dóciho, PhD. a MUDr. Štefana Safka, CSc. vyplýva, že obvinený je síce závislý od psychotropných látok, ale v čase vyšetrenia bol bez príznakov abstinenčného syndrómu. V čase spáchania trestného činu bol schopný rozpoznať protiprávnosť konania a svoje konanie ovládať. K zmenšeniu rozpoznávacích schopností by mohlo dôjsť v prípade preukázania spáchania trestného činu pod vplyvom psychotropnej látky. Prípadné abstinenčné príznaky, ktoré v konaní preukázané neboli, na spôsobilosť obvineného rozpoznať a ovládať svoje konanie vplyv teda nemali mať.

Dovolací súd sa naopak stotožnil s výhradou obvineného k nezákonne vykonanej rekognícii. Postup vyšetrovateľa, ktorý poškodenému z vlastnej iniciatívy prinesie ukázať fotografie obvinených pred realizáciou rekognície, je nielen v rozpore s Trestným poriadkom, ale aj popiera účel rekognície, ktorým je opoznanie objektu stotožnenia na základe vlastných poznatkov opoznávejúcej osoby. Vzhľadom na to, že poškodený pri uskutočnení rekognície vedel, ako obvinení vyzerajú, bola rekognícia ako

neopakovateľný procesný úkon zmarená a v dôsledku toho získaný dôkaz nepoužiteľný.

Napriek nesprávnemu postupu pri vykonávaní rekognície, dovolací súd nevzhliadol dôvod na zrušenie rozsudku krajského súdu. Opoznanie obvinených zo strany poškodeného nebolo jediným dôkazom proti obvinenému. V trestnej veci boli produkované ďalšie dôkazy tak, ako to konštatoval odvolací súd vo svojich rozhodnutiach.

Z uvedeného vyplýva, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. nebol naplnený.

Obvinený ďalej uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por., ktoré bližšie neodôvodnil. Dovolací súd preskúmal ich dôvodnosť, pričom nezistil nezákonné zloženie súdov nižšieho stupňa, ani porušenie práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom. Na súde prvého stupňa opakovane konal a rozhodoval ako zákonný sudca JUDr. Ľuboš Vereš a na odvolacom súde senát zložený z predsedu JUDr. Ladislava Tomčovčíka a sudcov JUDr. Miroslava Osifa a JUDr. Vladimíra Kuráka, t. j. celé súdne konanie sa viedlo pred zákonnými sudcami. Obvinený bol v konaní zastúpený ustanovenou obhajkyňou JUDr. Ivetou Rajtákovou, ktorá ho obhajovala počas prípravného konania a súdneho konania. Obhajkyňa pristupovala k obhajobe obvineného aktívne, zúčastňovala sa väčšiny úkonov trestného konania, resp. bola zastúpená advokátskym koncipientom, podávala námietky a sťažnosti, teda dohliadala na uplatňovanie jeho práv.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. g/ Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného S. N. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.